

GUDSTJENESTE KONFERENCE

26. -28.
JAN 2026
LØGUMKLOSTER

TEMA

TRANSCENDENS

LITURGISK FORUM INVITERER ALLE, DER ARBEJDER MED
GUDSTJENESTE I FOLKEKIRKEN, TIL TRE DAGES
KONFERENCE MED OPLÆG, GUDSTJENESTER OG SAMTALE.

Kursusleder: Martin Lysholm Hornstrup

Mandag

10:00 Ankomst og indkvartering

11:00 **Åbningsgudstjeneste** i Løgumkloster Kirke v. Mads Djernes, Uffe Holmsgaard
og Marianne Pedersen

12:00 Frokost

12:45 Velkomst v. Liturgisk Forum

13:00 Gudstjenestesamtale

14:00 Oplæg v. Dorthe Jørgensen:

Himlen ned, blikket op – om transcendens og immanens i kirke og eksistens

15:30 Kaffe

16:00 Oplæg v. Henrik Marstal: **Arvo Pärt: En ambient, minimalistisk stilhedsmusik?**

17:30 Aftensang i Løgumkloster Kirke

18:00 Aftensmad

19:30 **Musikgudstjeneste** i Løgumkloster Kirke med musik af Arvo Pärt

Medvirkende: Organist: Søren Christian Vestergaard og Vor Frue Cantori, Haderslev

Liturg: Jørgen Demant

20:45-21:30 Gudstjenestesamtale med kaffe

Tirsdag

7:30 Morgenmad

8:30 **Morgensang** i kapitelsalen – "Gud mellem linjerne" v. Kirsten Jørgensen

9:00 Gudstjenestesamtale

9:45 Pause

10:00 Oplæg v. Claudia Weltz: **Transcendens og bøn: Bonhoeffer om lytten 'med Guds ører'**

11:15 Salmestime

12:00 Frokost

13:30 **Workshop 1** (se omtaler længere nede)

14:30 Kaffepause

15:00 **Workshop 2**

16:15 Har vi brug for liturgisk vejledning? v. Liturgisk Forum

17:30 **Aftensang** i Løgumkloster kirke

18:00 Festmiddag

Onsdag

7:30 Morgenmad

8:30 **Meditativ morgensang** i kapitelsalen v. Marianne Pedersen og Martin Hornstrup

9:00 Gudstjenestesamtale

9:45 Pause

10:00 Oplæg v. Lea Korsgaard: **En jagt på sommerfugle og meningen med livet**

11:30-11:45 **Afslutningsliturgi**

12:00 Frokost

Afrejse

Tilmelding senest 26. okt. 2025

fkuv.dk

TRANSCENDENS

”Himlen ned, blikket op”. Sådan lyder titlen på det første foredrag til gudstjenestekonferencen 2026. Sådan er det i gudstjenesten, og når man træder ind i kirkens rum. Tiden udvides af evigheden; vi taler igen om rummet som det helliges sted. Hvis det lykkes, og liturgien og rituallet folder sig ud, fortættes stemning og oplevelse – som om himlen kom ned.

Årets tema er transcendens, det handler om den overskridelse af hverdagen, der kan ske i gudstjenesten og skabe forvandling for den enkelte og for fællesskabet.

OMTALER

”Det lys, ingen kan nå” Åbningsgudstjeneste

Ved musikerne og teologerne Uffe Holmsgaard Eriksen og Mads Djernes samt præst Marianne Pedersen

”Det lys, ingen kan nå”. Sådan lyder omkvædet i digteren Romanos’ hymne til Jesu dåb, som siden 500-tallet har været sunget 6. januar i de østlige kirker. Hymnen er badet i lysmetaforik og egner sig godt til tiden mellem nytår og kyndelmisse. Gudstjenesten tager udgangspunkt i Romanos’ hymne, men inddrager også andre musikalske, poetiske og kunstneriske værker, som har lys i centrum.

En stor beundrer af Romanos var kunstneren Peter Brandes, hvis værker indgår i gudstjenesten i dialog med musikken, og undervejs vil der blive læst tekster af blandt andre poeterne Sappho, Gunnar Ekelöf, Simon Grotrian og den byzantinske nonne Kassia. Endelig vil der indgå musikalske improvisationer, som trækker på østeuropæisk musik fra Ukraine, hvor Brandes’ familie stammede fra, og fra Bulgarien; improvisationer som musikeren Peter Bastian udødeliggjorde på sit sidste album, Bastians ballader, indspillet i kapitelsalen i Løgumkloster.

Himlen ned, blikket op – om transcendens og immanens i kirke og eksistens

Ved dr.phil. og dr.theol. Dorthe Jørgensen – forfatter, filosof, teolog og idéhistoriker

Hvad betyder vores orientering i verden for os som mennesker? Om vi orienterer os vertikalt eller horisontalt, insisterer på immanens eller bifalder transcendens. Hvilke konsekvenser har dette for vores forståelse af Gud og gudstjeneste og for dagliglivet som menneske? Der er blevet gjort meget for at hente himlen ned; måske det er på tide at vende blikket op? At lade kirken fejre Gud, ikke kun os selv, og lade teologi være teologi frem for psykologi eller sociologi.

Arvo Pärt: En ambient, minimalistisk stilhedsmusik?

Ved lektor, ph.d., mag. art. Henrik Marstal – musiker, komponist, producer og forfatter

Den estiske komponist Arvo Pärts musik har med dens store udbredelse siden midt i 1980’erne stillet interessante spørgsmål til lyttere verden over. Var stilhed, ro og kontemplation så integrerede dele af det musikalske væv, at man nu paradoksalt nok kunne begynde at tale om ’en stilhedens musik’? Og hvordan kunne det være, at Pärt med sin blanding af elementer og kompositionsmetoder fra gregoriansk sang til benhård modernisme kunne skabe så stor efterspørgsel?

Der var tale om en slags ikke-individuel musik, som paradoksalt nok talte til en ny tids stærkt individualiserede musikforbrugere. Ikke for ingenting udkom Arvo Pärts første indspillede værker i en særlig synergi med det tyske pladeselskab ECM, som i forvejen arbejdede særligt med minimalistiske, ambiente lydbilleder, der ikke sjældent er optaget i kirker og derved benytter sig af kirkerummets særlige muligheder for at give og skabe resonans.

I oplægget vil Henrik Marstal fortælle om Pärts univers og præsentere udvalgte værker, alt sammen med afsæt i hans biografi Arvo Pärt – længslen efter de hvide tangenter.

"Skønheden frelser"

Koncertgudstjeneste i Løgumkloster kirke

V. organist Søren Christian Vestergaard (Trinitatis kirke, Kbh), Vor Frue Cantori Haderslev under ledelse af Juliane Ilgner og præst Jørgen Demant

Det udsagn udtaler den naive fyrste Mysjkin alias Idioten i romanen Idioten af den russiske forfatter Dostojevskij. Poesien kan redde en verden i sin galskab. Skønheden er fuldkommen, fordi den rummer både det ophøjede og smukke og det smertefulde og grimme. I den henseende er skønheden som sandhed også vemodig og forstemmende. Med den fuldkomne skønhed er den estiske komponist Arvo Pärts musik blevet forbundet. Pärts tonesprog rummer en slags objektivitet og enkelhed på samme tid, som er dybt bevægende. Hans musik kalder både genkendelser frem af gregoriansk sang, russisk ortodoks kirkesang og New Age musik. Både Pärts kompositionsmusik og kormusik indgår i musikgudstjenesten.

Transcendens og bøn: Bonhoeffer om lytten 'med Guds ører'

Ved Prof. Dr. Claudia Welz

Begrebet 'transcendens' går tilbage til Platon. At 'transcendere' betyder at overskride, og når noget er 'transcendent', er det ikke indenfor vores rækkevidde, men f.eks. 'deroppe i himlen'. En absolut transcendent Gud er totalt afskåret fra vores væren, viden, erfaring og tænkning. Kristendommens inkarnationstanke implicerer imidlertid, at den transcendente Gud er blevet immanent og har gjort sig selv tilgængelig i sin selvåbenbaring hernede på jorden.

Dietrich Bonhoeffer beskriver Gud som den store lytter og betragter det som menneskets opgave at lytte 'med Guds ører'. Men hvad betyder dét? Er det, at Gud 'hører', det samme som at Gud 'bønhører'? Hvordan forholder Guds virke sig til vores – handler Gud med eller uden os, igennem eller til trods for os? Hvis Guds transcendens betød, at Gud forblev 'hinsides' vores verden, kunne vi slet ikke tale om gud-menneskeligt samvirke. Foredragets pointe er derimod, at transcendens må tænkes dynamisk: som en to-vejs-bevægelse og en møde-begivenhed.

En jagt på sommerfugle og meningen med livet

Ved Lea Korsgaard (f. 1979) er medstifter og ansvarshavende chefredaktør for Zetland og bestyrelsesleder på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

Lea Korsgaard tager os i dette foredrag med på en rejse ind i et af tidens største spørgsmål: Hvordan genetablerer vi forbindelsen til vores ophav? Og hvorfra stammer vores forhold til den natur, vi er en del af? For at finde svar tager Lea ud på en mærkelig jagt for at se alle danske dagsommerfuglearter på et enkelt år – selv om hun i udgangspunktet ikke ved noget om insekterne. Jagten går også gennem kultur- og åndshistorien, gennem myterne, litteraturen og forestillingernes verden og ender på Falster en sommerdag med en helt uventet erkendelse. Foredraget tager udgangspunkt i bogen 'Inden året er omme', der udkom i marts 2025.

WORKSHOPS

1. Kirkerummets atmosfære som åbning

Ved ph.d-stipendiat ved DPU Mette Berndsen

Hvilken magt har rummets atmosfære? Atmosfærer kan være både flygtige og faste, men de kan hverken ses, høres eller berøres, så hvad er atmosfærer i vores hverdag – i filosofi, arkitekturteori eller forskellige former for rumpraksis? Hvordan fornemmer og erfarer vi dem, når de gennemstrømmer os og bliver til i og med de rum, vi befinder os i? Med udgangspunkt i kirkearkitektur og det føjte rum skal vi i workshoppen arbejde med Gernot Böhmes forståelse af den kropslige tilstedeværelses rum og atmosfære som et sensitivt rumbegreb, der både er materielt og socialt. Sammen undersøger vi kirkerummets potentiale som æstetiske dannelsesrum i en liturgisk praksis og zoomer ind på ankomst og overgange, stemmer, sten og stilhed – lys og mørke.

2. Samspil, sans og samling. Æstetiske læreprocesser med børn og unge.

Ved Sognepræst og billedkunstner Benny Vindelev

En grundtanke eller en fortælling kan blive betydelig forstærket i hukommelsen gennem visualisering. Et udtryk står stærkere, hvis vi også ser det, der siges. Synet har også sin teologi, hvor ikke alene ord, men også billeder kan aflæses og åbne en orientering mod det transcendent. I en æstetisk læreproces sættes sanserne i spil med plads til både følelser, kreativitet og fantasi drevet frem af nysgerrighed og undersøgelse. En samling af indtryk kan blive begyndelsen på en skabelsesproces, hvor næsten ingenting bliver til alting. Det kendes bl.a. fra musikken og kunsten. Workshopen forløber med indlæg, eksempler og en øvelse.

3. Vandring i din baghave

Ved sognepræst Karen Marianne Kristensen

Hjemligheden omkring Løgumkloster "baghave" vil vi gå på opdagelse i, med dobbeltransperante linser på øjne og hjerte, så vi ser det usynlige i det synlige, for da at opdage indtil nu uafdækkede historier, hjørner og hemmelige steder i det kendte. Vandringer vil af sig selv afsløre ansatser til nyt indsyn og udsyn. Uopdagede bittesmå eller store hvilesteder vil uvilket poppe op. For at skabe punkter til nye mønstre i haven – vandrestier der tar én andre steder hen end før. For så måske at opdage hidtil ikke sete rum åbne sig. Hjemligheder får nye vinkler. Veje åbnes i det vejløse. Alt sammen på få m³.

4. Transcendens i nyere salmeskrivning

Ved sognepræst Mads Djernes og projektmedarbejder Martin Lysholm Hornstrup

Martin og Mads har gennem det seneste årti arbejdet med nye salmer ud fra såvel tekstligt som melodisk perspektiv. Salmer bevæger sig genremæssigt i et spændingsfelt imellem kunstnerisk udtryk, formidling og menneskelig erfaring. Sammen går vi på opdagelse i den nyeste salmedigtning og undersøger, hvordan de moderne salmeskrivere beskæftiger sig med grænsen imellem det menneskelige og det guddommelige og hvor vi som deltagende i det kunstværk, som salmesangen er, overskrider grænserne for vores menneskelige erfaring. Er det en tekstlig kvalitet, et melodisk særkende eller noget, der opstår i samklangen mellem dem?

5. Bøn

Ved provst Kirsten Jørgensen

Transcendens betyder overskridelse. Det refererer til noget, der ligger ud over det almindelige, det kendte eller det erfaringsmæssige. Men findes transcendens så i menneskers almindelige kærlighedsforhold, ægteskaber og partnerskaber, hvor Gud ikke nødvendigvis sidder med ved bordet? Som teologer tænker jeg, at vi svarer ja. Men på hvilken måde så? Workshopen handler om bøn, og jeg sætter Valentinsdag som ramme. Men opgaven gælder for så vidt alle gudstjenester og kirkelige handlinger, hvor vi sætter kærligheden som eros i fokus. Hvordan kommer transcendensen til udtryk i den almindelige og måske trivielle tosømhed, og hvordan kan det beskrives i bønnens sprog i en gudstjenestelige sammenhæng?

LITURGISK FORUM
FOLKEKIRKEN